

متن پرسش

سلام علیکم! از طرفی در قرآن کریم داریم: «لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا» یعنی خدا بالاتر از توان کسی را به او تحمیل نمی کند. از طرف دیگر هم طبق آیات قرآن هم طبق مشاهدات خودمان در طول کل تاریخ در تمامی زمانها و مکانها غالب و اکثری مردم دین درست و حسابی ندارند. حال بیائید یک مثال بزنم. فرض بفرمائید امتحانی از مثلاً ۱۰۰۰ نفر گرفته شود. این ۱۰۰۰ نفر نیز تماماً افراد تنبل نیستند. بلکه در این ۱۰۰۰ نفر هم افراد تنبل هستند هم افراد با استعداد و باهوش هم افراد درس خوان و اهل مطالعه هستند هم افرادی که اهل مطالعه و درس نیستند. خلاصه همه طور دانش آموزی در بین این ۱۰۰۰ نفر هستند. اما در امتحان مثلاً ۹۵۰ نفر یا ۹۷۰ نفر در این امتحان می افتند. خب شما در این حالت می گوئید این ۹۵۰ نفر هیچکدام درس نخوانده اند یا نه می گوئید امتحان فوق العاده سخت بوده که این تعداد افتاده اند؟! به احتمال قوی در اینجا حالت دوم است چون نمی شود این تعداد دانش آموز که همگی افتاده اند همگی با هم تنبلی کرده باشند و هیچکدام درس نخوانده باشند. دانش آموزانی که در بین آنها درس خوان نیز بوده در بین آنها با استعداد نیز بوده اما با اینهمه این تعداد افتاده اند. حال بیائیم به اصل بحث. خدا دارد امتحانی از ما می گیرد که اکثریت مردم در طول کل تاریخ و در تمامی زمانها و مکانها نمره خوبی در این امتحان نگرفته اند و خیلی ها نیز افتاده اند. خوب در این حالت امتحان فوق العاده سخت بوده یا نه همگی درس نخوانده اند؟! اگر همگی نخوانده اند چرا؟! در این بین افراد عاقل هستند بی عقل نیز هستند با استعداد هستند بی استعداد نیز هستند. پس چرا این اتفاق می افتد؟!

متن پاسخ

باسمه تعالی؛ علیکم السلام: در آیه‌ای که به آن اشاره فرموده‌اید سخن از آن است که آنچه به شما تکلیف کرده‌ایم در حدّ وسع و توان شما بوده است، پس اگر برایتان مشکل است به جهت آن است که از استعدادهای خود درست استفاده نکرده‌اید. از طرفی آنچه را خداوند تکلیف فرموده است بر این اساس است که انسان‌ها به مرور به مرحله کمالی آن اعمال برسند. ابتدا نماز را شروع کنند سپس به معانی آن توجه نمایند و سپس به حضور قلب برسند. حال چگونه می‌توانیم بگوییم ۹۵٪ مردم در امتحان مردود شده‌اند؟ مگر فقط صورت کمالی دین را باید در نظر بگیرید؟ فکر می‌کنم اکثراً دین‌داران ولی در سطوح مختلف و به همین جهت اگر به آن‌ها بگویید بی‌دین هستید ناراحت می‌شوند. موفق باشید